

1975

Kuifeend

10

Natuur- en Vogelwacht Culemborg.

kontaktadres: Molenwal 45, Culemborg.

telf: 03450-5153.

Op woensdag 5 maart zijn we gekomen tot de oprichting van de Natuur- en Vogelwacht Culemborg. Deze groep heeft als doelstelling.

a. Jongeren vanaf ongeveer 12 jaar belangstelling bij te brengen in de natuur.

Dit kan gebeuren door middel van excursies in de omgeving, het houden van weekendjes en kampjes in andere natuurgebieden. En het verzorgen van gezellige avonden met dia's en films over diverse onderwerpen. Het ligt in de bedoeling om in de toekomst wat propaganda te maken op scholen en om een voorlichtingsavond te organiseren. Voorlopig begint de groep te draaien met een kleine kern van 15 leden, die zich nu al opgegeven hebben.

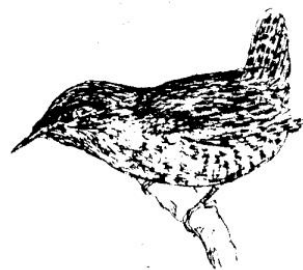
21 maart houdt de groep een voorbespreking om 19.30 uur bij Gerard van Zuylen thuis.

22 maart zal er een kennismakingsexcursie worden gehouden.

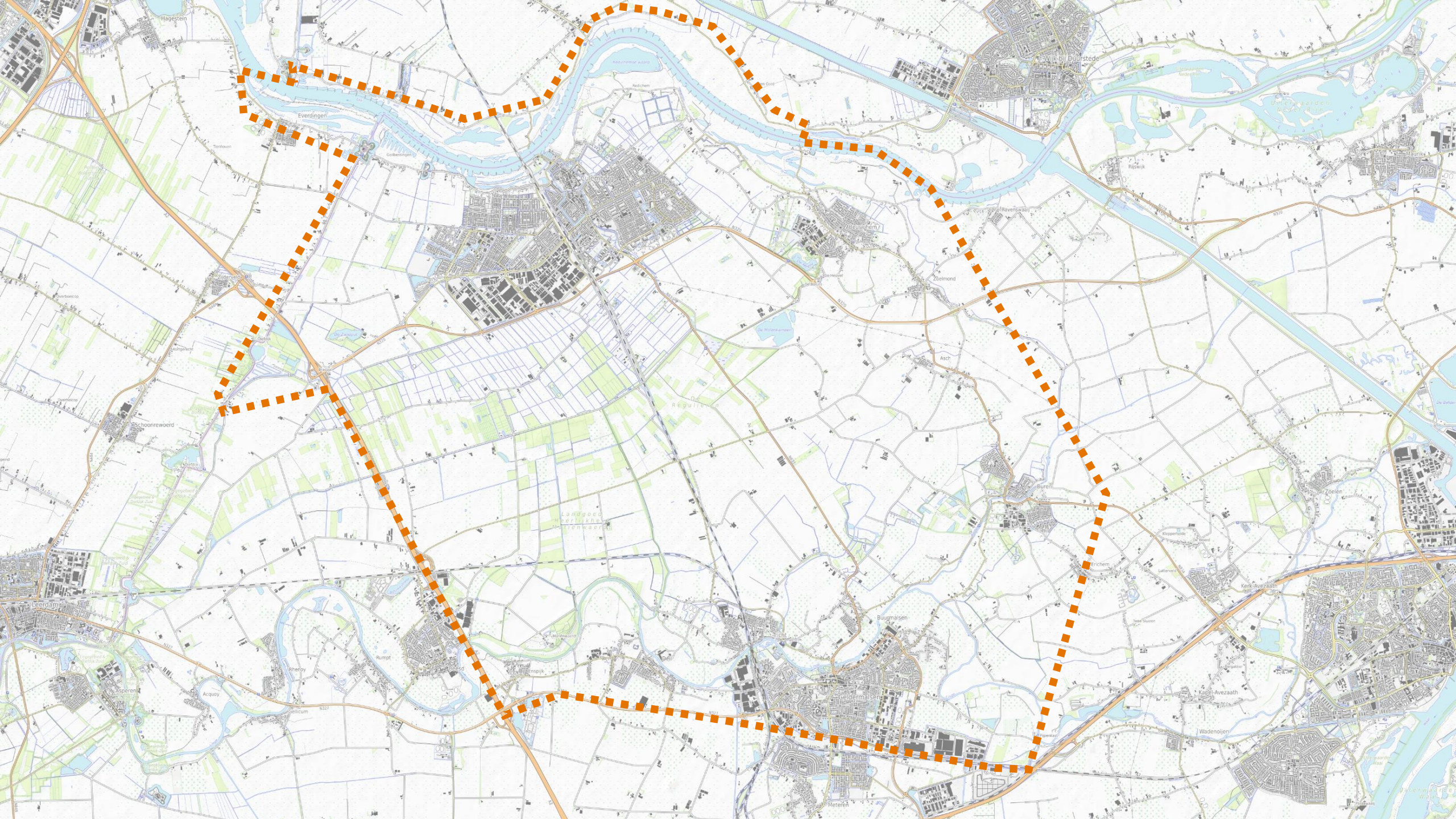
De begeleiding van deze jeugdgroep zal gebeuren door Gerard van Zuylen.

Als excursieleiders hebben zich beschikbaar gesteld:

1. Leo van de Kooy. (algemeen)
2. Frans Blanckenborg. (planten)
3. Noud Wijnhoven. (planten)
4. Gerard Janssen. (insekten)
5. Gerard van Zuylen. (vogels en planten)
6. Arno Bos. (vogels)
7. Johan de Kruyf. (vogels en planten)

Winterkoning

Natuur- en Vogelwacht Culemborg

Onderzoeken
Beschermen &
Vertellen

WWW.NVWC.NL

Natuur- en Vogelwacht Culemborg

Vogelwerkgroep

- **Minimaal eens per maand vogelexcursie**
 - **Vogeltrektellen langs de Lek**
 - **Allerlei vogeltellingen (in de stad en daarbuiten)**

Natuur- en Vogelwacht Culemborg

Jeugdgroep

- Activiteiten voor **jeugd** van 8-12 jaar
 - bezig met en in de **natuur**
- Niet alleen vogels, ook zoogdieren **vlinders**, planten, schelpen, waterdiertjes en nog heel veel meer!

jeugdcoor@NVWC.NL

Natuur- en Vogelwacht Culemborg

Zoogdierenwerkgroep

- Muizenonderzoek
- Werken met **cameravallen!**
- Excursies en jeugdactiviteiten
- Onderzoek op het **ecoduct** over de A2

zwgcoor@NVWC.NL

Natuur- en Vogelwacht Culemborg

Nestkastenwerkgroep

- Ophangen van **nestkasten** voor uilen en roofvogels
 - Controleren **broedsucces**
 - **Ringen** van jonge vogels
- Schoonmaken en onderhouden kasten

nestkastcoor@NVWC.NL

Natuur- en Vogelwacht Culemborg

Knotwerkgroep

- Zaterdagen in de winter handen uit de mouwen
 - **Knotwilgen** snoeien
 - Al het hout netjes **wegwerken**
(of meenemen voor de open haard 😊)

knotcoor@NVWC.NL

Natuur- en Vogelwacht Culemborg

Klusgroep

- **Iedere** woensdagmorgen in de Steenuil
 - Onderhoud en beheer prachtige **natuurtuin**
 - Alle andere **klussen** die nodig zijn binnen de NVWC

kluscoor@NVWC.NL

Tellersdag - Culemborg – 8 november 2024

Natuur- en Vogelwacht Culemborg

Insectenwerkgroep

- Excursies en jeugdactiviteiten
- Vlinder- en libellentellingen
 - Nachtvlinderonderzoek
(met lamp/laken, val en smeer)
- Andere boeiende insectengroepen

insectencoor@NVWC.NL

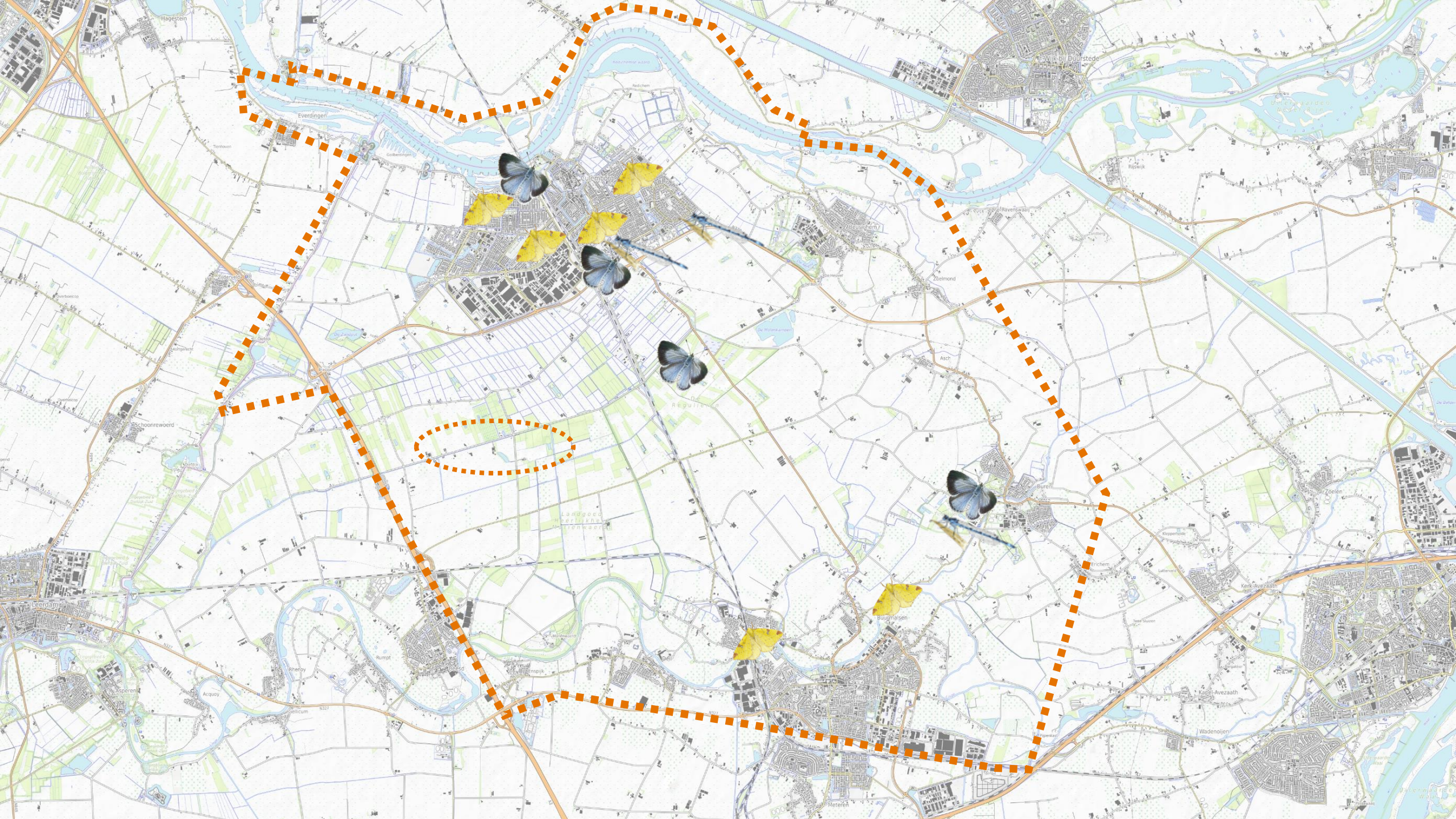

Natuur- en Vogelwacht Culemborg

Insectenwerkgroep

- Maar ook **algemene** excursies
en **werkgroep** excursies
- 30 'leden'
 - 10 **actieve** leden
 - Najaarsmeeting: **evaluatie**
 - Voorjaarsmeeting: **plannen** maken
 - **Meetnetroutes**: teller en reserve tellers
 - Determinatie avonden **nachtvlinders**
 - Zeer actieve **insectenapp**
 - **Publiciteit**: Tsjiepl, Hak-al, overige uitgaven
- En: activiteiten voor de **jeugd**

Hak-al

Nachtvinder-special

Nachtvlinders

Vier stadia in het nachtvlinderleven

door Kars Veling

Nachtvlinders

Lichtvlinder

Hier als voorleverscyclus

Elzen (foto: h. In juli en augustus, dit waarlijk)

Rups (foto: h. Na een aantal maanden van de winter, het barsten, het rekken. Ze zijn nu als jonge rupsen.)

Cocoon (foto: h. In mei en juni, spoelvormige maar soms o)

Vlinder (foto: h. Vanaf half juli, ze vliegen in en komen op rietvink op h)

Net als alle dichtbevolkte gebieden in de wereld 's nachts steeds meer verlicht. Tijdens de grote was het heel opvallend. Eindelijk was het donker fel verlichte lucht, zelfs tientallen kilometers

Nachtvlinders hebben een bloedhekel aan licht. Over zijn de meesten niet actief en zitten ze doodsloep op een onopvallende plek. Pas na zonsondergang worden ze op de buitenlamp afkomen of het binnenvliegen van een moeder, als op een warme zomeravond het licht al aan is en de deur open staat. Nachtvlinders oriënteren zich op het licht van maan en sterren door die hele felle lamp, die wij gebruiken, raken ze totaal ver. Als ze eenmaal op een lichte plek zitten, gaan ze in ruste denken dat het dag is. Dit is erg nadelig voor nachtvlinder want ze horen 's nachts juist rond te vliegen. Mannetjes gaan 's nachts op zoek naar vrouwtjes en vrouwtjes zetten in hun eieren af. De enorme lichtvervuiling is een van de redenen waarom het zo slecht gaat met nachtvlinders in Nederland.

'Licht Op Natuur'

Er was nog maar weinig bekend over de invloed van de lichtsterkte, de lichtkleur en de lichtduur op nachtvlinders. Om te weten te komen over het effect van kunstlicht op plantdieren is het project 'Licht Op Natuur' gestart door het Nieuw

Het Westland (boven) kent enorm veel lichtvervuiling door de kassen. Lichtvervuiling in de Zand door sportpark Terweide (ook hiernaast), dat enorm veel licht verspreidt in de omgeving. Foto's Kars Veling

24

Nachtvlinders

Tijgers in de tuin

door Margreet de

Vorig jaar had ik 1
Een waarneming

Er is een flink aantal nachtvlinders met een wilde naam. Waarom is dat eigenlijk? Lijken ze zo op hun naamgenoten? De tijgers in ieder geval niet: zowel de witte als de gele tiger heeft geen strepen, maar stippen, die je hoogstens korte streepjes zou kunnen noemen. Ook de hyena lijkt niet op het gelijknamige roofdier. Voor andere vlinders is de naam wel meteen duidelijk: de waarschijnlijk uitgestorven hommelvlinder was spreken een hommel en de kolbrievlinder toerageert als een kolibrie. De diverse hermelijnvlinders ontlenen hun naam ongetwijfeld aan de beharing van hun borststuk: wit met zwarte stippen. Dit patroon kennen we van een hermelijn mantel, gemaakt van de witte bontvelletjes met zwarte staartpunt van de hermelijn. En de naam 'uil', die zelfs aan een

Witte tijger (hierboven).
Kleine beer en wijgendhermelijnvlinder (hiernaast)
Foto's Kars Veling

30

Boven en links: de jeugd smeert en in
Nachtvlinderacht in Lamsmeer, re
smeert in de Plantage. Foto's Kars Veling
Rechtsom: jeugdgroep zoekt de v

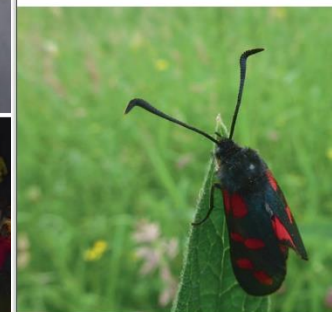

Nachtvlinders

Nachtvlinders spotten overdag

door Karin Verspui

Het lijkt misschien tegenstrijdig maar er zijn nachtvlinders die overdag actief zijn. Bijvoorbeeld de soorten van de bloeddrupjesfamilie.

Van boven naar onder:
sint-jansvlinder, overdag actief; foto Karin Verspui
eikenprocessierups; foto Kars Veling
groot avondroodrupp; foto Karin Verspui
witvlekvlinder; foto Karin Verspui

Nachtvlinders op de camping

PING MUNICIPAL **
TARIF 2015

Nachtvlinderen met de jeugd

In de zomermaanden, van juni tot en met augustus, kun je in het Tichelterrein in Buren de sint-jansvlinders, die tot deze familie behoren, komen bewonderen. Ook de hageheld laat zich op zonnige dagen in Nederland zien, evenals de nachtpauwoog, de plegevlinder, de gamma-uil en de kolbrievlinder. Deze laatste twee soorten zijn allebei trekvlinders die in de zomer naar Nederland komen.

Bij het tunieren zie je soms een huismoeder opvliegen, te herkennen aan de oranje onderkleuren. Het muurvliegertje en de hagedoornvlinder zitten vaak ook overdag in de tuin. Zo'n honderd nachtvlindersoorten zijn overdag actief en voor de oplettende natuur liefhebber valt er dus aardig wat te zien.

Rupsen

Het is nog makkelijker als je je concentreert op het rupsenstadium van de nachtvlinder, want sommige rupsen van nachtvlinders zijn overdag actief. Soms zie je een enkele rups. Op het Tricht's voetpad heb ik meerdere keren één overvallende rups van bijvoorbeeld de populierenlijsttaart of het groot avondrood gezien. Soms gaat het om grotere aantallen bij elkaar zoals de eikenprocessierupsen die in colonne over boomstammen lopen. De haartjes van deze rupsen kunnen de longen van mensen irriteren en gezondheidsklachten veroorzaken. Ook de rupsen van de buxusmotten waren de afgelopen zomer een niet zo welkomte gasten in veel tuinen. In bijna alle tuinen met buxustruiken waren ze te vinden waar ze de groene struiken overdag volledig kaalvaten. Ook andere rupsen worden wel bij het tunieren waargenomen. Aan de tuin in de Landzichtweg zijn rupsen van de agastisvlinder, de huismoeder en de volgeling gevonden toen Margreet 's winters de tuin aan het bewerken was. Ook in natuurgebieden zijn rupsen te vinden. In 2015 vonden leden van de insectenwerkgroep op een excursie naar het Brabantse natuurgebied de Geelders twee opvallend gekleurde rupsen. De ene was een rups van de witvlekvlinder met kleine borstels en de andere van de donsvlinder. Als je oplet dan vallen er ook heel wat rupsen te spotten overdag.

Hak-al

Nachtvlinder-special

Nachtvlinderportretten 6 Weeskind en

De ha
door i

Ontmoetingen met weeskinderen door Gijsje van Ingen (foto Kars Veling)

Mijn eerste NVWC-excursie was een insectenexcursie. De vlinder op de wilg aan de Ronde Haven zouden we voorbij gelopen zijn, als hij (of zij) niet de voorvleugels een stukje had geopend: daar kwamen rode achtervleugels onder vandaan!

Misschien om af te schrikken, maar wij mensen komen juist dichterbij, Rood weeskind, wist Kars. De vlinder zat er ook een beetje verlaten bij, geen pa of ma te bekennen. De wilg is wel één van zijn waardplanten, maar hij hoort eigenlijk alleen 's nachts met zijn rode vleugels te pronken om predatoren af te schrikken.

Een paar jaar later had ik een nieuwe ontmoeting. Ik trof het rood weeskind (Catocala nupta) aan in de slaapkamer van mijn zieke vader. Ik heb het naar buiten gebracht. Op weg naar huis kreeg ik het bericht dat mijn vader was overleden. Ik was een half weeskind geworden. De zomer daarna was ik op vakantie in Frankrijk en daar zat hij weer: nu in mijn slaapkamer!

De ontmoetingen daarna waren uitgelokt. Als de insectenwerkgroep gaat nachtvlinders, snoopet het rood weeskind regelmatig van het smeep op de boomstammen. De felle lamp op het laken mijdt hij liever. In de Regulieren wordt soms zelfs een zwart weeskind (Mormo maura) aangetroffen, een zeldzaamheid!

10

Nachtvlinderportretten 6

Buxusmot en zwartvlekwinteruil

De buxusmot door Margreet de Nie (foto Kars Veling)

Ongetwijfeld is de buxusmot in Nederland sinds een jaar of twee de meest besproken en door tuinliefhebbers meest verfoede nachtvlinder. Zo'n tien jaar geleden kwam deze oorspronkelijk Aziatische vlinder waarschijnlijk met een zending planten mee naar Duitsland. Vandaar heeft hij zich over Europa verspreid en in 2017 manifesteerde hij zich voor het eerst massaal in het werkgebied van de NVWC.

Zoals zijn naam al zegt, leeft hij op buxus, een struikje dat veel in haagjes of als solitaire bol in tuinen wordt toegepast. Als er niet ingegrepen wordt, vreten de rupsen de buxustruikjes in korte tijd kaal. De groenbakken van de AVRI milieustraat in Culemborg werden vorige zomer dan ook gevuld met talloze kale en halfkale buxussen.

De buxusmot behoort ondanks zijn flinke formaat (spanwijdte ongeveer 4 cm) tot de microvlinders. Hij is wit met een lila-achtige paarse glans, omzoomd door bruin. Zo'n tien procent van de exemplaren is vrijwel helemaal bruin. De rupsen groeien uit tot stevige groene exemplaren met een glimmende zwarte kop en bolle stippen. Tussen de buxustakjes spinnen ze slingerende draden, waarmee ze zich bij het verpoppen in buxusblaadjes inpakken. De pop is lichtgroen en verkleurt naar bruin. Viak voordat hij uitkomt, zie je de opgevoeven vlinder door het transparant geworden

De buxusmoten kunnen zich zo snel uitbreiden en zoveel schade aanrichten, omdat ze in Europa nog geen natuurlijke vijanden hebben. Dat begint al te veranderen: diverse vogelsoorten hebben de rups als lekker hapje ontdekt. Tuiniers kunnen de schade verder beperken door rupsen en poppen systematisch te verwijderen en een feromoonval (zie foto) te plaatsen. Hiermee worden de mannetjes van de buxusmot, aangelokt door in de val geplaatste seks-lokstof van de vrouwtjes, weggevangen zonder dat er andere dieren aangelokt of gevangen worden.

34

'Mijn' zwartvlekwinteruil door Kars Veling

Eind oktober begint het al. Iedere avond als het donker is ga ik met een zaklamp de tuin in. Is ie er al? Alle bloemen van de klim op worden intensief bekeken en dat zijn er nogal wat. Meestal duurt het nog wel een paar weken voordat het zover is, want de zwartvlekwinteruil (Conistra rubiginosa) komt pas als de eerste nachtvorst geweest is, meestal in de loop van november. Dat maakt hem natuurlijk bijzonder, want de zomer is vlindertijd, in de herfst heb je de herfstuilen en in het voorjaar de voorjaarsspanners, maar midden in de winter?

Een harde is het en ook eentje die weken of misschien zelfs maanden kan leven. Zeker weten doe ik dat niet, want ik kan ze niet individueel herkennen, maar ik krijg wel echt het idee dat die zwartvlekwinteruil achter in de tuin op die bolklomp weken achter elkaar dezelfde is. Ik verbeeld me zelfs dat hij mij ook herkent. Als ik twee avonden niet ben wezen kijken, kijkt hij me verwijtend aan waar ik al die tijd was.

En het volgend jaar, na de eerste nachtvorst zie ik er weer één. En hoevel ik zeker weet dat het een ander bestie is, denk ik toch weer: 'Gelukkig, hij is er weer!'

25

Hak-al

Nachtvinder-special

Portretgalerij 1 nachtvlinders op het laken

16 foto's van nachtvlinders

Bonte besenvlinder - bruine agaatvlinder - gele goudvenstertje - hagedoo - hennepnetelspanner - pu - smuitvlinder - wilgengoud - zomervlinder.

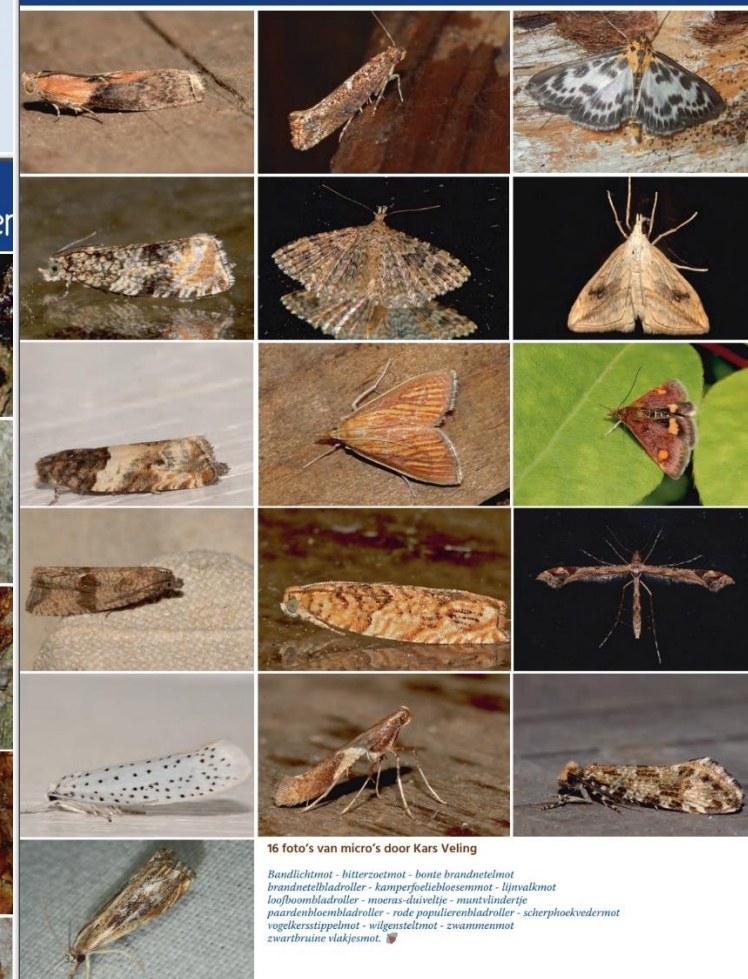
Portretgalerij 2 nachtvlinders

17 foto's van nachtvlinders op smeer door Kars Veling

Agaatvlinder - bosbesuil - dubbelstijpvoorsuil - gelobd halmuile - goudvenstertje - kweekgrasuil - lieveling - meidoornuil - meidesvlinder - nuimvlinder - poppel-orvlinder - piramidevlinder - roesje - rood weeskind - vuursteenvlinder - wachervlinder - witte-l-suil.

Portretgalerij 3 Micro's

16 foto's van micro's door Kars Veling

Randlichtmot - bitterzoetmot - bonte brandnetelmot - brandnetelbladroller - kamperfoeliebloesemmot - lijnvalkmot - loofboombladroller - morus-diaveltje - munstvlinder - paardebloembladroller - rode populierenbladroller - scherphoekvedermot - vogelkerstippelmot - wilgentelmot - zwammenmot - zwartbruine vlakjesmot.

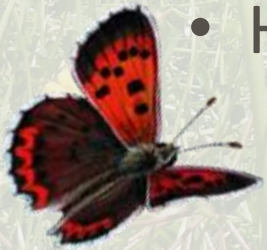
En mooie boekjes uit een ver verleden:

Werkgroepen en De Vlinderstichting

Werkgroepen:

- zijn zelfstandig
- bepalen zelf wat ze doen (en wat niet!)
- Kunnen heel veel doen, maar ook concentreren op 1 activiteit
- kunnen onderdeel zijn van IVN, KNNV of andere organisatie
- zijn plaatselijk, regionaal of provinciaal
- Hebben van 3 tot 300 actieve leden

Werkgroepen en De Vlinderstichting

De Vlinderstichting kan:

- helpen bij het **starten** van een 'werkgroep'
- een **wervingsavond** komen geven om mensen enthousiast te maken
- **vraagbaak** zijn (mail, telefonisch of fysiek)
- zorgen voor **ondersteunende** materialen
- regelmatig **langskomen** voor ondersteuning/overleg

Werkgroepen en De Vlinderstichting

Heb je **interesse** of wil je er gewoon even over **sparren**?

Neem contact op met onze **vrijwilligers** coördinator:

JOSÉ

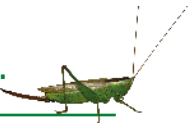
Groene Bondgenoten

Doel van het project is dat vrijwilligers elkaar vaker vinden en samenwerken en daarmee hun impact op de Basiskwaliteit Natuur in hun eigen omgeving vergroten.

Groene Bondgenoten is een samenwerking van Vogelbescherming Nederland, LandschappenNL, de Natuur- en Milieufederaties, IVN Natuureducatie, SoortenNL en de KNNV. Het project is mede mogelijk gemaakt door de deelnemers van de Nationale Postcode Loterij.

Stimuleringsfonds Groene Bondgenoten

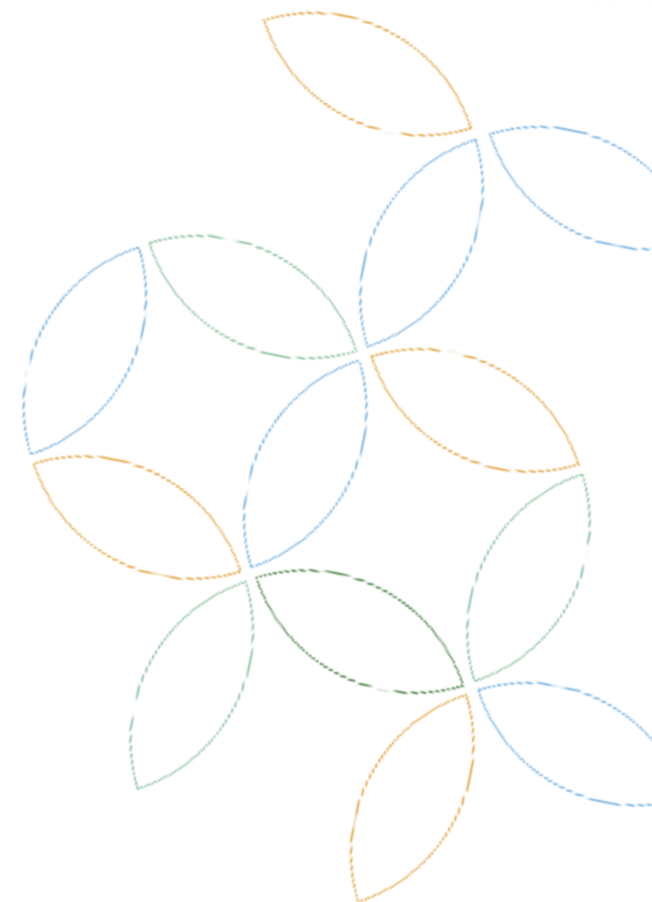
Waarvoor kun je een aanvraag doen?

Groene vrijwilligers kunnen een financiële bijdrage van 1.000€ aanvragen voor initiatieven waarbij:

- wordt **samengewerkt** tussen groene vrijwilligersgroepen
- én die bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit van de groene leefomgeving (ook in bebouwde omgeving).

We nodigen groene vrijwilligersgroepen vooral ook uit om met initiatieven te komen gericht op **Basiskwaliteit Natuur** en de **Omgevingswet**.

Er is ook een **jeugdfonds** specifiek voor jongeren.

**Hartelijk dank voor de
aandacht**

www.vlinderstichting.nl

